

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22919

Endelig besvarelse af spørgsmål nr. 98 og 99 af 18. december 2003 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del – bilag 300).

Spørgsmål nr. 98:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke opgaver Datatilsynet (tidligere Registertilsynet) har fået tildelt, og hvilke opgaver de er blevet frataget i de sidste 10 år.”

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Datatilsynet om en udtalelse i anledning af det rejste spørgsmål. Datatilsynet har udtalt følgende:

”1. Inden for de sidste 10 år har vedtagelsen af en række særlove medført, at Datatilsynet (tidligere Registertilsynet) har fået tildelt enkelte nye opgaver, eller at eksisterende opgaver har ændret karakter. Det drejer sig bl.a. om lov om massemediers informationsdatabaser, lov om offentlige arkiver m.v. og lov om visse betalingsmidler.

2. Lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre m.v. trådte i kraft den 1. januar 1979. I henhold til § 22 i lov om offentlige registre havde Registertilsynet til opgave at føre tilsyn med ethvert register, der var omfattet af loven, samt udøve de funktioner, der i henhold til lov om private registre m.v. var henlagt til tilsynet. Det fulgte endvidere af § 22 i lov om private registre m.v., at tilsynet havde til opgave at føre tilsyn med, at der ikke skete overtrædelse af loven eller bestemmelser, der var fastsat i medfør af loven.

3. Kapitel 5a i lov om offentlige registre, som vedrører videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige, trådte i kraft i 1995. Bestemmelserne er i videreført i

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

persondatalovens kapitel 5.

4. Ved Finans- og Forskningsministeriets initiativ til fremme af elektronisk borgerservice i den offentlige forvaltning blev Datatilsynet i 2000 central godkendelsesinstans for sikkerhedsløsninger.

5. Nedenfor under punkt 6 og 7 redegøres der i korte træk for de mere væsentlige ændringer, der er sket i Datatilsynets arbejdsopgaver, navnlig på grund af persondatalovens ikrafttræden og udviklingen i tilsynets internationale forpligtelser.

Under punkt 8 og 9 redegøres kort for to områder, hvor Datatilsynets tilsynskompetence er indskrænket som følge af etableringen af særlige tilsynsmyndigheder.

6. Ved lov om behandling af personoplysninger (persondataloven), som trådte i kraft den 1. juli 2000, ophævedes registerlovene. Ikrafttrædelsen af persondataloven har medført en forøgelse af Datatilsynets opgaver på nationalt niveau. Siden lovens ikrafttræden har navnlig følgende forhold haft betydning:

Persondatalovens anvendelsesområde

- Lovens anvendelsesområde er udvidet, jf. § 1, stk. 1 og 2, i persondataloven sammenholdt med § 1, stk. 1 og 2, i lov om private registre m.v. og § 1, stk. 1, i lov om offentlige myndigheders registre. I modsætning til tidligere omfatter loven nu *enhver* behandling ved brug af edb, uanset om der er tale om et edb-register, samt manuelle registre i den offentlige forvaltning. Det vil sige, at selv kortvarig behandling af personoplysninger, som sker i f.eks. tekstbehandlingssystemer er omfattet af persondataloven.

Hertil kommer, at persondatalovens videregivelsesregler ifølge forarbejderne fortrænger forvaltningsloven i en række tilfælde. Som konsekvens af persondatalovens brede anvendelsesområde og den stigende grad af digitalisering af den offentlige forvaltning kan det således konstateres, at en række spørgsmål, som tidligere var reguleret i forvaltningsloven, i dag

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

er reguleret af persondataloven. Dette gælder navnlig i relation til udveksling af oplysninger mellem myndigheder.

- Lov om private registre m.v. omfattede ifølge § 2, stk. 3, ikke registrering, der alene finder sted til videnskabelige eller statistiske formål. Registrering af følsomme oplysninger til disse formål måtte dog kun ske efter forudgående anmeldelse til Registertilsynet, som kunne fastsætte vilkår for registrene. Disse registre er nu fuldt ud omfattet af persondataloven, hvilket bl.a. betyder, at Datatilsynet i modsætning til Registertilsynet foretager inspektioner af forskningsprojekter hos bl.a. private forskere. P.t. er der anmeldt og givet tilladelse til ca. 3.600 igangværende forskningsprojekter fordelt på ca. 2.200 forskere.
- Persondataloven gælder efter § 4, stk. 3, i flere tilfælde for dataansvarlige, som er etableret i et tredjeland. Tilsynet har som følge heraf bl.a. behandlet et antal anmeldelser fra virksomheder i en række forskellige tredjelande, idet virksomhederne som følge af § 4, stk. 3, er omfattet af persondataloven, typisk fordi virksomhedernes systemer driftes i Danmark.
- Herudover indeholder persondataloven enkelte bestemmelser, der udvider eller begrænser tilsynets opgaver i mindre væsentlig grad. Her kan bl.a. nævnes lovens § 74 om brancheforeningers og andres adgang til i samarbejde med Datatilsynet at udarbejde adfærdskodekser.
- Datatilsynet har siden 1. juli 2000 fortsat Registertilsynets opgaver på det internationale område og har - afledt af reglerne i persondataloven - fået visse udvidede beføjelser, som vedrører samarbejdet med tilsynene i de øvrige EU-medlemsstater, jf. lovens § 64.
- Det kan i øvrigt nævnes, at Datatilsynet fører tilsyn for Grønland i medfør af den oprindelige danske registerlovgivning.

Høring over lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer, mv.

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

- Efter persondatalovens § 57 skal der indhentes en udtalelse fra Datatilsynet ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysninger.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen forudsættes det endvidere, at der sker høring af Datatilsynet i forbindelse med udfærdigelse af lovforslag, som fremsættes af regeringen. Endvidere forudsættes det, at vedkommende ressortministerium i forbindelse med sin stillingtagen til et privat lovforslag hører Datatilsynet. Datatilsynet skal i forbindelse med høringen udtale sig om, hvorvidt de påtænkte retsforskrifter m.v. efter tilsynets opfattelse giver anledning til betænkeligheder i forhold til direktivet og denne lov eller i øvrigt i relation til beskyttelsen af de registreredes privatliv.

Selv om Registertilsynet også jævnligt blev hørt over lovforslag og andre retsforskrifter, er opgaven efter persondataloven mere omfattende. Der blev således i perioden fra 1. januar 1994 til 31. december 1999 i gennemsnit behandlet 39 sager årligt om høring over lovforslag m.v. I perioden fra 1. januar 2001 til 31. december 2003 blev der oprettet henholdsvis 66, 94 og 109 sager om året. Sagsantallet for 2000 er udeladt, idet året var atypisk på grund af vedtagelsen af persondataloven. Det kan i øvrigt nævnes, at høringerne i stigende grad medfører vanskelige overvejelser bl.a. om forholdet til databeskyttelsesdirektivet¹.

Persondatalovens markedsføringsregler

- Persondatalovens markedsføringsregler omfatter i modsætning til lov om private registre også den situation, at en virksomhed udsender markedsføringsmateriale *på vegne af* en anden virksomhed. Dette har allerede givet anledning til en del sager, og det er Datatilsynets vurdering, at der kan være grundlag for en intensiveret indsats på dette område.

Den registreredes rettigheder

- I forhold til registerlovene indebærer persondataloven videregående rettigheder for de registrerede. Reglerne giver anledning til en del sager for tilsynet, både i form af forespørgsler og

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

klagesager.

Overførsel af oplysninger til tredjelande

- Persondatalovens § 27 indeholder regler om den dataansvarliges adgang til at overføre oplysninger til tredjelande. Reglerne, der på en række punkter er nye i forhold til de tidligere registerlove, giver anledning til en del sager.

Sikkerhed

- Som følge af direktivet er reglerne om behandlingssikkerhed i persondataloven mere omfattende end i registerlovene. I praksis er det dog ikke så meget den ændrede formulering af bestemmelserne som den tekniske udvikling, herunder bl.a. den øgede brug af internet, digital kommunikation, overvågning og digital forvaltning, som stiller stadig større krav bl.a. til Datatilsynets IT-faglige kundskab.

Anmeldelses- og tilladelsesordningen

- Persondatalovens anmeldelsesordning har i den offentlige sektor afløst ordningen med registerforskrifter, og en anmeldelsesordning for banale registre er bortfaldet. Da alle eksisterende registre og behandlinger skulle anmeldes inden for en overgangsordning, var anmeldelsesordningen i en overgangsperiode efter persondatalovens ikrafttræden en ganske stor arbejdsopgave for tilsynet. I forbindelse med inspektioner o.l. konstaterer Datatilsynet fortsat, at myndigheder mangler at foretage anmeldelser til tilsynet.

Området for anmeldelsespligten omfatter som følge af lovens bredere anvendelsesområde mere end det tidligere forskriftskrav. Der er således anmeldelsespligt for behandling af oplysninger i forbindelse med f.eks. digital videoovervågning.

Det fremgår af forarbejderne til persondataloven, at for tilsynets vedkommende vil persondataloven indebære en arbejdsmæssig lettelse, navnlig fordi tilsynet ikke længere modtager udkast til registerforskrifter til udtalelse. Samtidig indebærer loven imidlertid en

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

væsentlig udvidelse af tilsynets arbejdsområde og kompetence.

Selv om bl.a. den løbende vedligeholdelse af de eksisterende anmeldelser må forventes at kræve færre ressourcer end den tilsvarende sagsbehandling med hensyn til registerforskrifterne, er det Datatilsynets skøn, at opgaven med anmeldelsesordningen i den offentlige forvaltning endnu ikke har medført nogen betydelig arbejdsmæssig lettelse.

- Anmeldelsesordningen i den private sektor er mere omfattende efter persondataloven end efter lov om private registre m.v. Dette skyldes navnlig det forhold, at ikke alene edb-registre med følsomme oplysninger, men også manuelle registre og systematisk manuel opbevaring af sådanne oplysninger er anmeldelsespligtige. Hertil kommer, at anmeldelsesordningen er udvidet med et krav om forudgående tilladelse i stort set alle tilfælde, hvor der skal ske anmeldelse.
- Datatilsynet skal efter persondatalovens § 54 føre en fortegnelse over de anmeldte behandlinger. Fortegnelsen, som ajourføres løbende, er tilgængelig på tilsynets hjemmeside og indeholder ca. 12.000 anmeldelser. Etableringen og den løbende drift af fortegnelsen har medført et betydeligt forbrug af ressourcer.

Datatilsynets skønner, at anmeldelserne p.t. fordeler sig på ca. 3.600 fysiske og juridiske personer, hvoraf ca. 800 er offentlige myndigheder, ca. 600 er private virksomheder og ca. 2.200 er forskere.

7. Datatilsynet er inden for de seneste 10 år endvidere tildelt en række andre opgaver som følge af det europæiske samarbejde.

- Datatilsynet har siden 1997 deltaget i de kontrolinstanser - "Den fælles Kontrolinstans" og "Det fælles Klageudvalg" - som fører tilsyn med den europæiske politienhed "Europol", der er etableret i henhold til Europol-konventionen. Der afholdes i gennemsnit 5 møder i hver instans om året. Datatilsynet er ligeledes udpeget som national tilsynsmyndighed.

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

- Siden 1997 har Datatilsynet været repræsenteret i den fælles tilsynsmyndighed, der er nedsat i henhold til Schengen-konventionen. Der afholdes i gennemsnit i 5 møder om året. På nationalt niveau fører Datatilsynet tilsyn med Schengen-informationssystemet SIS, som er oprettet i Rigspolitechefens regi.
 - I henhold til artikel 29 i databeskyttelsesdirektivet er der nedsat en “gruppe vedrørende beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger”, den såkaldte “Artikel 29-gruppe”. Gruppen er rådgivende og uafhængig og består af repræsentanter fra de nationale tilsynsmyndigheder. Artikel-29-gruppen afholder i gennemsnit 5 møder om året. Hertil kommer møder i en fast undergruppe og i ad hoc-nedsatte arbejdsgrupper.
 - I forhold til det europæiske toldsamarbejde “Toldinformationssystemet (CIS)” har Datatilsynet siden 2000 været national tilsynsmyndighed, og fra 2003 er tilsynet medlem af den fælleseuropæiske tilsynsmyndighed.
 - Datatilsynet blev i 2001 indsat som national kontrolinstans i henhold til Napoli II-konventionen om gensidig bistand og samarbejde mellem toldmyndighederne.
 - Siden 2002 har Datatilsynet deltaget i det fælles tilsyn med Eurojust.
 - Hvis Danmark bliver tilknyttet Eurodac-systemet, forventer Datatilsynet - i henhold til Eurodacforordningens artikel 19 - at blive udpeget som national tilsynsmyndighed i forhold til behandlingen af de oplysninger, der er videregivet og modtaget efter Eurodacforordningen.
- 8. Sundhedsvæsenets Patientklagenævn træffer i medfør af lov om patienters retsstilling afgørelse i visse sager om aktindsigt (indsigtsret) og videregivelse af patientoplysninger.**

Datatilsynet fører tilsyn med den behandling af personoplysninger, som ikke er omfattet af lov om

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

patienters retsstilling.

9. Endelig skal det nævnes, at IT- og Telestyrelsen er tillagt tilsynsbeføjelser over for udbydere af telenet eller teletjenester i forhold til visse behandlinger af personoplysninger, herunder tilsynet med udbydernes registrering af såkaldte "masteoplysninger", udbydernes sikkerhedsforanstaltninger, slutbrugernes adgang til at kontrollere egne nummeroplysninger og visse former for videregivelse af personoplysninger.

Inden for telesektoren har Datatilsynet tilsynskompetence i forhold til den behandling af personoplysninger, der ikke er reguleret i særbestemmelser."

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Budget- og
Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2003-0091-0132
Dok.: HLS22920
+ bilag

Spørgsmål nr. 99:

“Ministeren bedes redegøre for, hvor mange kontrolbesøg Datatilsynet skal foretage årligt, hvis tilsynet skal leve op til sine tilsynsforpligtelser i forskellig lovgivning, herunder blot én gang i løbet af en 10 års periode skal besøge hvert af de steder, der skal føres tilsyn med både hos offentlige myndigheder og private.”

Datatilsynet har oplyst, at persondataloven og databeskyttelsesdirektivet ikke nærmere fastlægger, i hvilket omfang Datatilsynet skal foretage inspektioner. Det er forudsat, at der skal være tale om en løbende inspektionsvirksomhed, men der er ikke opstillet præcise krav til antallet af inspektioner.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 98, er det Datatilsynets vurdering, at tilsynet i øjeblikket har inspektionsadgang hos ca. 3.600 dataansvarlige og databehandlere. Hvis Datatilsynet skal foretage én inspektion hvert sted inden for en 10 års periode, skal tilsynet således foretage ca. 360 inspektioner om året.

Det kan i den forbindelse oplyses, at Registertilsynet i perioden fra 1981 til 1999 foretog i gennemsnit 35 inspektioner om året, og at Datatilsynet i perioden fra 2000 til 2003 har foretaget henholdsvis 23, 76, 111 og 71 inspektioner årligt.

Vedlagt fremsendes i 5 eksemplarer *endelig* besvarelse af spørgsmål nr. 98 og 99 af 18. december 2003 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del – bilag 300).

/

¹ Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.